

La dictadura de la urgència

AGUSTÍ COLOMINES I COMPANYS / Professor a la UB i a la UOC. Director de la Fundació CatDem

AVUI, 21 de setembre del 2009

Després de la celebració de la consulta popular a Arenys de Munt, el debat sobre futures consultes independentistes s'ha estès amb una frivolitat que fa feredat. Irreal i tot. Aquesta mena de joc d'enganys va començar quan el govern de l'Estat va reaccionar desproporcionadament amb relació a l'actitud de les autoritats municipals. Perquè aquesta és la qüestió, oi? La reacció del PSC ha estat -i és- molt més intel·ligent que la del PSOE. Als socialistes catalans no els cal fer gens de soroll per desfer aquesta onada independentista que se suposa que arriba Catalunya. Amb el silenci en tenen prou, com és ben palès quan el govern de la Generalitat (que és del color que és gràcies als independentistes) calla. O bé tombant les mocions que van presentant les CUP o ERC (que s'ha apuntat al festival, sobretot, perquè ha de competir amb les CUP o amb Reagrupament i per intentar desestabilitzar CiU, que té un electorat tan plural que inclou, esclar, independentistes) als ajuntaments amb més pes demogràfic. Cal que els recordi què ha passat a Vilanova i la Geltrú o al Prat de Llobregat? En aquestes dues poblacions metropolitanes, PP, PSC i ICV-EUiA han tombat tot intent de seguir la via encetada a Arenys de Munt. No hi ha ningú que es pugui creure que aquests partits s'apuntaran a promoure consultes independentistes. Seria el seu suïcidi, perquè ni ells en són, d'independentistes, ni el seu electorat tampoc.

LA INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA no s'assolirà mai si ha d'arribar dels extrems. Més ben dit, em sembla inaudit que els partits nacionalistes que tenen o han tingut responsabilitats de govern s'apunten a una estratègia dissenyada per les CUP i plataformes d'aquesta mena, que inclou el futur partit muntat a partir de Reagrupament, amb Laporta al capdavant. L'agenda del catalanisme no pot marcar-la aquell que no té voluntat d'ocupar l'espai central de la política catalana ni fa cap esforç per fer-ho. Qui s'hi deixi arrossegar, estic segur que en pagarà les conseqüències, perquè la societat catalana no és tan radical (i empro el terme en un sentit de profunditat) com la imatge que en dóna la política. Per entendre'ns, és el nacionalisme català el que s'ha escorat cap a una banda per un efecte, aquesta vegada sí, de contagi del desconcert. Tothom vol ser més *coherentment* sobiranista que l'altre, en una mena de subhasta que, per altra part, no desestabilitza el govern federalista català de coalició perquè als socialistes tot això els fa riure. Vull dir que ja saben que els seus socis independentistes a l'hora de la veritat fan bondat. I per a mostra un botó: la llei de consultes que ha presentat el conseller Ausàs és tan constitucional que, si s'aprova tal com està, mai no podria donar cobertura legal a una consulta com la d'Arenys de Munt. Aquesta llei no permet que votin els menors de 18 anys, ni deixa participar als immigrants i, a més, s'ha de convocar després d'obtenir el permís de l'Estat, que en cap cas permetria preguntar als ciutadans si volen que Catalunya sigui independent o no.

AIXÍ DONCS, AQUELLS QUE ASPIREM A APLEGAR la majoria dels ciutadans de Catalunya sota el paraigua de catalanisme, no podem caure en la trampa de l'agitació per l'agitació. Això només ho poden fer els que s'han convertit en la crossa permanent dels socialistes, que és el cas d'Esquerra. Qui aspira a representar la majoria no pot deixar-se

arrossegar pel tacticisme. Ara que es parla tant de la necessitat de lideratges, qui s'erri en les circumstàncies actuals s'entrebancarà solet. I és que si bé és cert que cal retornar a la política la seva capacitat de configurar el futur i, per tant, cal recuperar el valor de la promesa, que és l'ideal, el que no pot ser és que es vulgui fer política des de l'antipolítica. Sempre hi ha hagut grups que s'han sentit més còmodes gestionant l'ideal que no pas la complexitat. A *El futuro y sus enemigos. Una defensa de la esperanza política* (Paidós, 2009), Daniel Innerarity carrega contra la dictadura del present que que ens aboca a "*un mundo sin épica o, al menos, en el que los relatos épicos han perdido su capacidad para movilizar*". La realitat no pot ser mai una excusa per anar contra el canvi, però tothom sap que l'excés d'èpica provoca que s'oblidi que l'obligació de la política no és altra que transformar realment la societat tot evitant la topada de trens. Amb un mínim de racionalitat, per tant. Hi aspectes de l'ordre social que no es poden intentar resoldre per la brava, des d'una perspectiva interessada. Tan sols es poden abordar des del consens. I la configuració del futur d'una nació és un d'aquests fenòmens.

NO CONVÉ QUEDAR SOTMÈS A LA DICTADURA del present, però encara convé menys actuar mogut per la dictadura de la urgència. Els posaré un exemple de fins a quin punt hi ha certes actituds que desconcerten, si és que no són directament filles de la improvisació. Parlant amb amics valencians sobre la consulta d'Arenys, tots ells se sentien incòmodes perquè en l'actual remor independentista català hi ha molt de desafecció cap a valencians i mallorquins. Vull dir que aquells que han acusat de no se sap quantes traïcions als que sempre hem defensat que la política dels territoris germans corresponia comandar-la des de cada lloc, ara resulta que diuen que volen la independència sense parar-se a pensar què

passarà amb les comunitats germanes. I és que molta d'aquesta gent ha passat d'aquell al·lucinant "és molt senzill, digueu-li Catalunya" a defensar, com així ho ha escrit Hèctor López Bofill, que perquè Catalunya sigui independent caldrà desfer-se de valencians i balears. La política és, certament, pensar el futur. I Arenys de Munt és simptomàtic fins i tot en aquest sentit. Una Catalunya independent que deixés els valencians i els illencs a l'altra banda, o sigui a Espanya, no m'interessa precisament perquè sóc catalanista.

HI HA QUI CREU QUE PERQUÈ DISCREPES de l'estat d'eufòria que s'ha apoderat de determinants sectors del nacionalisme, incloent-hi els intel·lectuals de la derrota, que són els permanentment pessimistes, això vol dir que no creus en el país o bé que t'has tornat un acomodat tebi i adotzenat. Potser el que passa és que tens una altra estratègia, que consisteix a no posar el carro davant dels bous. Jo sóc dels que creuen que la causa catalana només triomfarà des de les majories i no fent volar coloms.